

Een loyale knecht

Afgelopen zaterdagmorgen 8 uur. De straat voor mijn huis oogt verlaten. Normaal fietsen hier papa's en mamma's met hun kleine koters achter op de fiets.

De kinderen hebben allemaal een voetbaltas op hun rug of een hockeystick in hun hand. Ze zijn de ukkies en gelijk de paretjes van voetballend en hockeyend Leiderdorp. Tientallen teams trekken op zaterdag voor dag en dauw tegen elkaar ten strijde. Soms ontspreken ze, spelen ze gewoon tikkertje. Maar vandaag niet. Al krielen ze op school de hele dag door elkaar, de wijze Rutte en de minister van sport, mevrouw Tamara, hebben hun wedstrijd-sport in de ban gedaan. Regels zijn regels.

En de gewiekste Rutte doet daar nog een schepje bovenop. „Wees nu niet die eigenwijze persoon die de randjes van de maatregelen opzoekt.” Duidelijker kan het niet. Mijn buurman, een klein keffertje aan de lijn, is pislank. „Verdomme, kunnen mijn kleine mannetjes door die wereldvreemde hotemetoten weer niet voetballen. En weet je waarom? Ze zouden opa en oma wel eens kunnen besmetten. Flauwekul, die zijn zo kopschuw gemaakt, die durven niet eens de deur meer uit. En nou liggen die ventjes op hun bed te gamen, moet de herfstvakantie nog beginnen.”

Hij begint te lachen. „Er is sinds gisteren een hele hoop heisa over de vakantie van de koning. Die slimme Máxima had een vooruitziende blik. Haar Alexander was een beetje dom. En wie kan dat beter constateren dan onze minister president? Maar die heeft het alleen maar over de onschendbaarheid van de koning. Nou buurman, ik ga maar aan de koffie.”

Kleinzoon Klaas belt ook nog op. „We mogen niet voetballen en jullie ook niet bezoeken.” Klaas heeft gelijk: opa's en oma's moeten voorlopig buiten beeld blijven, zoeken ze de randjes van de maat-

regelen niet op. Zo heeft onze hoogste baas het verordonneerd. Maar ik zou graag wat tegen hem willen zeggen: Beste Mark, ga nu de komende tijd eens op vrijersvoeten. U bent een leuke, goed gesoigneerde, slimme man. En u bent verdomd loyaal, zeker wat het de koning betreft. Het moet voor u een koud kunstje zijn om een hele bijzondere dame te vinden, die met u een gezinnetje wil stichten. En dat is nog niet alles. U stelt zich niet meer herkiesbaar in 2021, maar werkt met deze dame dag en nacht aan jullie progenituur. Dat kost grote inspanning. En verdraaid, jullie krijgen een, misschien wel twee bekoorlijke spruiten. U heeft intussen een lekker baantje bij private banking bij een vriendje van een grote bank. Dus 's avonds op tijd thuis om samen te eten en de kinderen naar bed te brengen. En natuurlijk gaat u dan voorlezen en sprookjes vertellen. Als ze wat ouder zijn en ook wat wijzer vertelt u ze voor de open haard de fabel van de koning en zijn loyale knecht. Ze hangen aan uw lippen, snappen er eerst geen bal van. Maar erudiet als u bent leert u ze begrip en als loyaliteit, solidariteit en onschendbaarheid. Als de koning moeite heeft met het begrip inschattingsvermogen moet zijn knecht hem redden. Die is slim, loyaal en geslepen. De koning is onschendbaar. „Snappen we niet papa.”

Verstand komt nu eenmaal met de jaren.

HAR'S GLIMLACH

De wereld staat letterlijk in brand. We worden immuun voor de wreedheden. Kunnen we nog wel met een glimlach genieten van de kleine juweeltjes die iedere dag voorbij komen? Har Meijer wel. Hij kijkt, luistert en tekent dit kleingedoe voor u op.

INTERVIEW Podcasten over vernieuwingen in het onderwijs

Hoogbegaafdheid is geen luxeprobleem

De podcastserie 'Hoogbegaafd' van audiocollectief Meesterwerk is al ruim 10.000 keer beluisterd. De reacties zijn overweldigend, zegt Jan Jaap Hubeek, een van de makers. „Leraren bedanken ons voor de houvast, ouders zijn heel blij met de erkenning. Ze zijn lang als zeikouders neergezet. Maar dat zijn ze niet.”

Tessa de Wekker

Leiden ■ Hubeek is opleidingsmanager bij de faculteit Educatie van de Hogeschool Leiden. Daar valt onder andere de Pabo onder. Met podcasten begon hij anderhalf jaar geleden. Als hobby. „Ik wilde verhalen van mensen die met innovatie in het onderwijs bezig zijn. Die nadenken over de vraag: hoe richt je onderwijs in om niet te vertrekken vanuit toetsen, maar vanuit de ontwikkeling van het kind?”

Ooit had hij de droom om bij de radio te gaan, vertelt Hubeek met een grijns. Hoewel hij afgelopen zomer regelmatig bij de NPO te horen was, heeft hij zijn hart verpand aan het podcasten. „Onderwijs is niet zo'n sexy onderwerp. Veel aandacht krijgt het niet op de radio.”

Met de podcasts van Meesterwerk, die hij samen maakt met Ho-

geschool-collega Annet Stegeman, bereikt hij echter een hoop mensen. Stegeman: „Een podcast is een heel laagdrempelige manier om verdieping in een onderwerp aan te brengen.”

„Hoogbegaafd' is de meest recente serie die Hubeek en Stegeman, leercoach zij-instroom bij het Centrum voor onderwijs & innovatie Leiden, hebben opgenomen. In de serie belichten ze het onderwerp van meerdere kanten. Zo komt er een negenjarige jongen aan het woord die samen met zijn moeder vertelt over de problemen waar ze tegenaan lopen. Het is een verhaal over de zoektocht van een ouder naar begrip en hulp voor haar kind, die steeds verder vast komt te zitten in het reguliere onderwijs, en daarbij continu op muren stuit.

„Naar aanleiding van die uitzending hebben we nog veel schrijven-

der verhalen gehoord. Kinderen die jaren thuiszitten omdat ze nergens geholpen worden. Depressies”, zegt Hubeek. Er zijn zelfs kinderen die zo in de knel komen dat ze suïcidale gedachten krijgen.

Zeuren

Hoogbegaafdheid, dat voorkomt bij zo'n twee procent van de mensen, is lang weggezet als een zegen. Zeur niet zo, je kind is toch slim? Dat krijgen veel ouders te horen. Begrip was en is vaak ver te zoeken. „Maar hoogbegaafdheid is geen luxeprobleem”, zegt Hubeek.

Feit is dat hoogbegaafden vaak niet zoveel moeite hebben in het reguliere onderwijs als kinderen met een leerachterstand. Hubeek: „Onderwijs zou de grote gelijkmaker kunnen zijn, maar zoals het nu georganiseerd is, reproduceert het onderwijs kansenongelijkheid. Ons

„Hoe richt je onderwijs in om niet te vertrekken vanuit toetsen, maar vanuit de **ontwikkeling** van het kind?”

onderwijssysteem is ingericht op het gemiddelde kind (met een IQ van tussen 85 en 115, red.). Iedereen die daar boven of onder zit, krijgt niet het onderwijs dat hij nodig heeft. Kinderen met hoogbegaafdheid moeten elke dag naar school, maar horen en voelen alleen maar: jij bent niet oké, want jij past niet door onze hoepel. Dat is schrijnend.” Stegeman: „Je kunt van een kind met een IQ van 180 niet hetzelfde vragen als van een kind met een IQ van 100. Voor beiden is echt iets anders nodig om te kunnen leren en ontwikkelen.”

Toch is de serie niet alleen maar kommer en kwel. Er komt ook een gezin aan het woord met drie hoogbegaafde kinderen. De oudste van 11 zit in 3 gymnasium en op zijn huidige school wordt hij wel gezien en wordt er samen met hem en zijn ouders elk half jaar gekeken naar wat

„
Jij bent niet oké, want jij past niet door onze hoepel. Dat is schrijnend

hij nodig heeft om te leren. Ook al past dat niet binnen het bestaande klassensysteem.

In een andere uitzending staat een leerkracht centraal die zijn eigen zoektocht naar informatie beschrijft. Een paar jaar geleden, hij gaf les in groep 3, kwam een moeder op de tweede schooldag radeloos naar hem toe met een shopper vol boeken, waaronder de biografie van Nelson Mandela. „Dit heeft mijn zoon in de zomervakantie gelezen. Wat ga jij met hem in groep 3 doen?” De hulpvraag triggerde de leerkracht en inmiddels is hij HB-specialist en is de werkwijze op zijn school veranderd, zodat kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong – gemiddeld twee per klas – eerder worden opgemerkt en geholpen.

Ook besteden Hubeek en Stegeman aandacht aan onder andere de nieuwste wetenschappelijke inzich-

ten, het werk van een externe HB-specialist en hyperhoogbegaafdheid. Stegeman: „Er zijn veel schrijvende verhalen, maar we wilden ook een positief beeld neerzetten. Inspiratie bieden aan al die mensen in het onderwijs.”

Voor Stegeman was het onderwerp confronterend. Voordat ze aan de slag ging bij de Hogeschool Leiden was ze twaalf jaar leerkracht in het basisonderwijs. „Ik vroeg me tijdens de serie regelmatig af hoeveel kinderen ik destijds niet gezien heb. Ook ik was achteraf gezien bang om verder te kijken dan het systeem eigenlijk toelaat. Dat is best heftig om achter te komen.”

Dat zal ook gelden voor mensen die nu nog voor de klas staan, besef ze. „Er is durf voor nodig om dat te erkennen. Er is ook moed voor nodig om als leerkracht te zeggen: ik weet het niet. Ik heb hulp nodig van

Serie over Leidse onderwijsinnovaties

Inmiddels zijn Jan Jaap Hubeek en Annet Stegeman bezig met het opnemen van een nieuwe podcastserie over onderwijsinnovaties die een subsidie van de gemeente Leiden hebben gekregen. Deze serie maken ze in opdracht van Leiden Education Fieldlab (LEF). Een van de uitzendingen gaat over Agora, de nieuwe middelbare school in Leiden die een volledig gepersonaliseerde leerroute aanbiedt voor ieder kind.

De podcast over hoogbegaafdheid van Annet Stegeman en Jan Jaap Hubeek is al meer dan tienduizend keer beluisterd. FOTO HIELCO KUIPERS

iemand die het wel weet.” Dat deed die leerkracht uit groep 3 in de serie. Een mooi voorbeeld, vindt Stegeman. „Leerkrachten hoeven niet alles zelf te weten. Dat kan ook niet. Daar moeten we veel opener over zijn.”

Elke uitzending eindigt met de vraag: wat kunnen wij als opleiders van toekomstige leraren doen om het beter te maken voor aankomende docenten en hun leerlingen? Hubeek: „We willen de inzichten die we hebben gekregen vertalen naar onze eigen opleidingen. Wij gaan in Leiden sowieso al uit van verschillen tussen studenten. Wij drukken niet iedereen door dezelfde mal. Die visie willen we verder versterken en uitbouwen.”

De serie Hoogbegaafd van audiocollectief Meesterwerk is te luisteren via janjaaphubeek.nl en podcastapps zoals Spotify.